

De Europese aanpak van de migratiecrisis

Op zoek naar een duurzame strategie.

De 'migratiecrisis' wordt beschouwd als een van de meest ingewikkelde uitdagingen waarmee de EU nu en ook in de toekomst wordt geconfronteerd. Op woensdag 14 december bespraken experts deze kwestie vanuit verscheidene invalshoeken tijdens een publieksdebat dat werd georganiseerd door Instituut Clingendael en het NGIZ. Centraal stond de Europese aanpak van de migratiecrisis en de zoektocht naar een duurzame strategie.

Een korte impressie.

Monika Sie Dhian Ho, Instituut Clingendael, opende officieel het debat. Op basis van de migratieketen gaf zij een paar reflecties mee aan de aanwezigen zoals: hoe kunnen we praktisch veilige routes vormgeven voor vluchtelingen? Hoe integreren we vluchtelingen binnen de EU en binnen de lidstaten?

Foto: Monika Sie Dhian Ho

Bram van Ojik, migratiegezant bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken, gaf de openingsspeech waarin hij inging op het huidige Europese beleid. Ondanks de onvolkomenheden stelde hij dat de EU-Turkije overeenkomst een succes is: het is gelukt om de migratiestromen in zekere zin te reguleren. Grondoorzaken van migratie moeten worden geadresseerd, maar de politiek en de migratiekwestie vragen ook op de korte termijn om actie. Hij betoogde dat wettelijke mogelijkheden voor circulaire migratie en andere vormen van migratie moeten worden geacommodeerd, zonder dat dit de maatschappelijke spanningen groter maakt.

Annelies Zoomers, Universiteit Utrecht, besprak de migratiekwestie vanuit een perspectief van buiten Europa, onder andere dat vanuit sub Sahara Afrika. Ze stipte aan dat de vele processen rond migratie zich elders afspelen, en dat slechts een fractie van de migranten in Europa aankomt. Voor lange tijd is migratie geen beleidsveld geweest voor Europese landen, waardoor beleidscoherentie nog ontbreekt. Gekeken dient te worden naar de huidige betrekkingen met derde landen, en vooral naar de investeringenmodellen die daar door o.a. Europese en Chinese ondernemingen worden toegepast. Deze modellen houden vaak geen rekening met de positie van zwakke groepen binnen die samenlevingen. Deze groepen hebben dan geen andere keuze dan hun land te verlaten. Migratie is een normaal fenomeen in Afrika maar huidige ontwikkelingsmodellen staan er af en toe haaks op met grote gevolgen, stelde ze.

Jasper Kuipers, VluchtelingenWerk Nederland, besprak verscheidene spanningsvelden binnen de migratiekwestie. Een balans dient gevonden te worden tussen solidariteit en eigen belang. Maar pas als we solidair zijn, dienen we ons eigen belang, betoogde hij. Reflecties over opvang in de regio, het creëren van veilige en eerlijke routes, het stimuleren van verantwoordelijkheid bij vluchtelingen en snelle kwalitatieve opvang van migratie kwamen tijdens zijn inleiding aan de orde.

Foto: v.l.n.r. Henk van Houtum, Annelies Zoomers, Bram van Ojik, Jasper Kuipers, Leo Lucassen

Leo Lucassen, Universiteit Leiden, gaf een historisch perspectief op het fenomeen migratie. Voor een historicus klinkt het aanpakken van de *root causes* van migratie enigszins vreemd. Migratie is een verschijnsel van alle tijden, De uitdaging is om migratie in goede banen te leiden. In vergelijking met de migratie en asielzoekers van begin jaren '90 is de huidige ophef over de aantallen overdreven, maar deels te verklaren door andere factoren die zich vermengen met het migratiedebat: zoals de impact van 9/11, de invloed van social media en het debat over globalisering en haar verliezers.

Foto: Jan Rood en Henk van Houtum

Henk van Houtum, Radboud Universiteit Nijmegen, besprak enkele paradoxen van het huidige migratiebeleid. Een voorbeeld is het feit dat mensen vluchten voor hun regime, maar juist geen visum krijgen vanwege hun regime (omdat hun land niet op de visalijst staat van andere landen). Daarnaast laat het EU-grensbeleid het Europese immigratiebeleid nu mede bepalen door smokkelaars en autocratische regimes. Hierdoor holt de EU in de poging haar waarden en identiteit te beschermen, die zelfde waarden en identiteit juist uit. Verder kwamen aan de hand van het boek 'Voorbij fort Europa' (Leo Lucassen, Henk van Houtum) verscheidene oplossingen aanbod.

Vragen uit de zaal

In de discussie kwamen vele vragen en opmerkingen uit de zaal, zoals over het aanpakken van de grondoorzaken van migratie, het onderscheid tussen vluchtelingen en economische migranten, investeren in de regio en het gebrek aan solidariteit binnen de EU. Discussie ontstond ook over de Europese migratiedeals met derde landen. De gesprekken zetten zich voort na afloop bij de borrel. Het laatste woord over deze kwesties is daarmee nog niet gezegd. We verwelkomen u graag op ons volgende evenement!

